

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/nauka-i-edukacja/badania-historyczne/konferencje/26772,Miedzynarodowa-konferencja-naukowa-Polska-pod-okupacja-niemiecka-i-sowiecka-1939.html>
02.03.2026, 15:53

Strona znajduje się w archiwum.

Miedzynarodowa konferencja naukowa „Polska pod okupacją niemiecką i sowiecką 1939-1945” - Poznań, 24-25 lutego 2005 r.

24.02.2005

Dnia 24 lutego 2005 r. o godz. 9.00 w Sali Kominkowej poznańskiego Centrum Kultury „Zamek” Prezes Instytutu Pamięci Narodowej prof. dr hab. Leon Kieres i Dyrektor Niemieckiego Instytutu Historycznego w Warszawie prof. dr hab. Klaus Ziemer dokonali uroczystego otwarcia międzynarodowej konferencji naukowej „Polska pod okupacją niemiecką i sowiecką 1939-1945” zorganizowanej wspólnie przez obie instytucje przy współpracy CK „Zamek” w Poznaniu.

Rolę gospodarza pełnił Dyrektor poznańskiego Oddziału IPN Ireneusz Adamski. Swoją obecnością zaszczytili uczestników konferencji Jego Eminencja Metropolita Gnieźnieński abp Henryk Muszyński oraz Jego Magnificencja Rektor Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu prof. dr hab. Stanisław Lorenc.

Konferencja trwała dwa dni. Mogąca pomieścić sto osób Sala Kminkowa była wypełniona po brzegi. Referaty wygłaszane w trzech językach (polskim, niemieckim i angielskim) były tłumaczone symultanicznie:

- Sowiecka droga do paktu Ribbentrop-Mołotow (dr Sergiej Slucz)

- Niemiecka droga do paktu Ribbentrop-Mołotow (dr Marek Kornat)

- Ogólne założenia niemieckiej polityki okupacyjnej w Polsce (prof. dr hab. Czesław Madajczyk)

- Ogólne założenia sowieckiej polityki okupacyjnej w Polsce (prof. dr hab. Albin Głowacki)

- Mocarstwa zachodnie a „sprawa polska” (prof. dr Antony Polonsky)

- Niemiecka polityka gospodarcza w GG w latach 1939-1945 (Sonja Schwaneberg)

- Ruch oporu w GG w latach 1939-1945 (prof. dr hab. Grzegorz Mazur)

- Kolaboracja w GG w latach 1939-1945 (dr Jacek A. Młynarczyk)

- Represje niemieckie w GG w latach 1939-1945 (prof. dr hab. Tomasz Szarota)

- Niemiecka polityka narodowościowa w GG w latach 1939-1945 (dr Ingo Haar)

- Niemiecka polityka gospodarcza na ziemiach wcielonych do Rzeszy w latach 1939-1945 (dr Tadeusz Janicki)

- Ruch oporu na ziemiach wcielonych do Rzeszy w latach 1939-1945 (Aleksandra Pietrowicz)

- Kolaboracja na ziemiach wcielonych do Rzeszy w latach 1939-1945 (prof. dr hab. Ryszard Kaczmarek)

- Represje niemieckie na ziemiach wcielonych do Rzeszy w latach 1939-1945 (dr hab. Maria Rutowska)

- Niemiecka polityka narodowościowa na ziemiach wcielonych do Rzeszy w latach 1939-1945 (prof. dr hab. Jan Szyling)

- Los ludności żydowskiej w okupowanej Polsce 1939-1945 (dr David Silberklang)

- Niemiecka i sowiecka polityka pozamilitarnego podboju: wykorzystanie żyjących w Polsce grup narodowościowych w celu prowadzenia wojny (prof. dr Tadeusz Piotrowski)

- Sowiecka polityka gospodarcza na Kresach Wschodnich II Rzeczypospolitej w latach 1939-1941 (dr Marek Wierzbicki)

- Ruch oporu na Kresach Wschodnich II Rzeczypospolitej w latach 1939-1941 (dr Rafał Wnuk)

- Kolaboracja na Kresach Wschodnich II Rzeczypospolitej w latach 1939-1941 (dr Jan Jerzy Milewski)

- Represje sowieckie na Kresach Wschodnich II Rzeczypospolitej w latach 1939-1941 (dr Aleksander Gurjanow)

- Niemiecka polityka gospodarcza na Kresach Wschodnich II Rzeczypospolitej w latach 1941-1944 (dr Dieter Pohl)

- Kolaboracja na Kresach Wschodnich II Rzeczypospolitej w latach 1941-1944 (dr Grzegorz Motyka)

- Represje niemieckie na Kresach Wschodnich II Rzeczypospolitej w latach 1941-1944 (dr Grzegorz Hryciuk)

- Niemiecka polityka narodowościowa na Kresach Wschodnich II Rzeczypospolitej w latach 1941-1944 (dr Frank Grelka)

- Porównanie okupacji niemieckiej i sowieckiej (dr hab. Bogdan Chrzanowski wspólnie z dr. Piotrem Niwińskim)

- Porównanie okupacji niemieckiej i sowieckiej z perspektywy ludności żydowskiej (dr Martin Dean)

Kolejne bloki tematyczne i dyskusje prowadzili: dr hab. Paweł Machcewicz – Dyrektor Biura Edukacji Publicznej IPN, prof. dr hab. Klaus Ziemer, dr Jacek Młynarczyk - NIH, dr Rafał Wnuk - IPN i dr Władysław Bułhak – Zastępca Dyrektora Biura Edukacji Publicznej IPN.

Podsumowanie dwudniowych obrad stanowił prowadzony przez dr. hab. Pawła Machcewicza panel dyskusyjny „Okupacja na ziemiach polskich na tle innych systemów okupacyjnych”, w którym wzięli udział dr Andreas Lawaty, prof. dr hab. Tomasz Szarota, dr Dieter Pohl oraz dr Sergiej Slucz.

Zaproszeni prelegenci, omawiając w kolejnych blokach tematycznych zarówno drogę do wybuchu II wojny światowej, jak i sytuację na poszczególnych obszarach II Rzeczypospolitej znajdujących się pod okupacją niemiecką i sowiecką, starali się jednocześnie przedstawić podobieństwa i różnice między dwoma systemami totalitarnymi. Kwestie okupacyjnej polityki narodowościowej i gospodarczej, kolaboracji oraz ruchu oporu budziły wśród uczestników konferencji największe emocje, zwłaszcza podczas dyskusji. Wielość zagadnień i wątków, które zostały poruszone i z braku czasu nie mogły być dokładnie omówione, wskazuje na potrzebę kontynuowania badań i wymiany ich wyników na następnych tego typu spotkaniach.

Plonem poznańskiej konferencji będzie wspólne wydawnictwo IPN i NIH zawierające pełne teksty zaprezentowanych referatów, a także stanowiących ich uzupełnienie opinii i uwag wygłaszanych podczas dyskusji. Właśnie dyskusje, które następowały po każdym z bloków tematycznych, najlepiej świadczą o potrzebie ciągłego podejmowania zagadnień związanych z tematem konferencji.

W przerwie pierwszego dnia obrad odbyła się konferencji prasowa, podczas której na pytania licznie przybyłych dziennikarzy odpowiadali Prezes IPN, Dyrektor NIH, Ambasador Izraela w

Polsce David Peleg i poseł na Sejm RP Józef Gruszka.

Dużym zainteresowaniem uczestników i gości konferencji naukowej, a także dziennikarzy oraz mieszkańców miasta cieszyła się eksponowana przed Salą Kominkową wystawa „Życie codzienne w okupowanej Wielkopolsce 1939-1945” przygotowana przez Oddziałowe Biuro Edukacji Publicznej IPN w Poznaniu w 2003 roku i od tamtej pory wielokrotnie prezentowana w muzeach i innych placówkach kulturalnych na terenie kraju.

Zdjęcia:

- 1 - Zainaugurowanie obrad przez dr. hab. Pawła Machcewicza
- 2 - Goście konferencji
- 3 - Prof. dr Antony Polonsky (Uniwersytet Brandeis w Waltham, Massachusetts, USA)
- 4 - Konferencja prasowa: od lewej dr hab. Paweł Machcewicz, poseł Józef Gruszka, prof. dr hab. Leon Kieres, prof. dr hab. Klaus Ziemer, Ambasador Izraela w Polsce David Peleg
- 5 - Prof. dr hab. Tomasz Szarota (Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk)
- 6 - Dr David Silberklang (Instytut Yad Vashem w Jerozolimie)
- 7 - Rozmowy kularowe podczas przerw w obradach
- 8 - Wystawa „Życie codzienne w okupowanej Wielkopolsce 1939-1945” przed Salą Kominkową
- 9 - Dr Aleksander Gurjanow (Stowarzyszenie „Memoriał” w Moskwie)
- 10 - Obrady prowadzone przez dr. Władysława Bułhaka
- 11 - Głosy w dyskusji panelowej: dr Martin Dean (Muzeum Holokaustu w Waszyngtonie)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Poznań

